

Prima pagină>Drepturile dumneavoastră>Drepturi fundamentale>Bune practici ale statelor membre privind Carta
Bune practici ale statelor membre privind Carta

Italia

Utilizarea și cunoașterea Cartei în țara dumneavoastră.

Politicile guvernamentale care promovează utilizarea și cunoașterea Cartei în rândul legiuitorilor, al autorităților administrative, de aplicare a legii și judiciare

Colegiul Judiciar (*Scuola Superiore della Magistratura*)

Colegiul Judiciar, instituit prin Decretul legislativ nr. 26 din 30 ianuarie 2006, are un rol central în formarea judiciară, și anume acela de a asigura punerea în aplicare a legii și respectarea obligației de formare profesională a membrilor sistemului judiciar. Cu toate acestea, programele de formare ale colegiului se adresează și barourilor, prin organizarea de cursuri comune.

Colegiul are un obiectiv important, și anume acela de a oferi magistraților cursuri de formare și învățare pe tot parcursul vieții pentru a îmbunătăți cooperarea internațională și a spori gradul de familiarizare cu sistemele juridice.

Colegiul are competență exclusivă în domeniul învățării pe tot parcursul vieții și al formării magistraților. Acesta este responsabil, în special, de următoarele: organizarea de seminare de învățare profesională pe tot parcursul vieții și de formare profesională pentru magistrați și alți practicieni din domeniul dreptului (după caz);

asigurarea formării inițiale și a învățării pe tot parcursul vieții pentru magistrații onorifici;

organizarea de cursuri de formare pentru judecătorii și procurorii care doresc să fie numiți în funcții de conducere în cadrul instanțelor de prim grad de jurisdicție sau de al doilea grad de jurisdicție;

asigurarea formării pentru magistrații care dețin funcții de conducere superioară și medie în funcții judiciare;

asigurarea formării magistraților cu atribuții de formare;

desfășurarea de activități de formare descentralizate;

colaborarea la activitățile legate de stagiul magistraților de drept comun în cadrul orientărilor emise de Consiliul Superior al Magistraturii (*Consiglio superiore della magistratura*) și luarea în considerare a propunerilor din partea consiliilor judiciare;

organizarea, la cererea autorității guvernamentale competente, a unor cursuri de formare pentru magistrații străini din Italia sau pentru participanții la activitățile de formare desfășurate în cadrul Rețelei Europene de Formare Judiciară sau în cadrul proiectelor Uniunii Europene și ale altor state sau instituții internaționale sau punerea în aplicare a programelor pentru Ministerul Afacerilor Externe și coordonarea activităților de formare destinate magistraților italieni, furnizate de alte state sau instituții internaționale cu privire la organizarea și funcționarea sistemului judiciar;

colaborarea, la cererea autorității guvernamentale competente, la activitățile privind organizarea și funcționarea sistemului judiciar din alte țări;

punerea în aplicare a programelor de formare în cooperare cu departamente similare din cadrul altor organisme instituționale sau profesionale;

publicarea de cercetări și studii referitoare la subiectele acoperite de activitățile de formare;

organizarea de inițiative și schimburi culturale, reuniuni de studiu și cercetare în legătură cu activitățile de formare;

organizarea de seminare, inclusiv pe baza unor acorduri sau convenții specifice care reglementează onorariile aferente, pentru practicienii din domeniul dreptului sau pentru persoanele înscrise în colegii juridice specializate.

Colegiul organizează anual cursuri de învățare pe tot parcursul vieții privind dreptul european și, în special, privind „drepturile prevăzute în Cartă”, la care pot participa toți magistrații, iar la unele cursuri pot participa și avocații. Acestea vizează atât la aspecte de fond, cât și aspecte lingvistice.

Această metodă este adecvată, întrucât formarea cu privire la Cartă și la aplicarea acesteia la nivel național este asigurată ori de câte ori se aduc îmbunătățiri protecției unui drept fundamental prevăzut de aceasta. Prin urmare, cea mai bună practică este de a evidenția în mod specific trimiterea la dreptul inclus în Carta UE, cu o discuție privind modul în care acesta este integrat în legislația națională.

Carta de la Nisa va fi un subiect al învățării pe tot parcursul vieții pentru 2022, în legătură cu cursurile privind protecția datelor cu caracter personal, sistemul izvoarelor de drept, digitalizarea, justiția, drepturile, drepturile fundamentale și dreptul european, defăimarea și discursurile de incitare la ură, inteligența artificială și legislația.

Punctul de contact național pentru Carta UE

În conformitate cu dorințele Comisiei Europene și ale Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, actualul ministru al justiției, Marta Cartabia, a numit profesorul Palmina Tanzarella ca punct de contact pentru Cartă din partea Italiei. Una dintre sarcinile sale este promovarea Cartei, sensibilizarea cu privire la aceasta și, prin urmare, asigurarea unei aplicări mai eficiente a acesteia. A fost aleasă o persoană care își desfășoară activitatea în cadrul administrației publice care beneficiază de o coordonare internă specifică cu Ministerul Justiției și cu mediul academic.

Punctul de contact este și va fi o nouă dimensiune pentru promovarea și îmbunătățirea cunoștințelor cu privire la Cartă prin intermediul unui program periodic de inițiative. În acest scop, punctul de contact este sprijinit de Unitatea de coordonare a afacerilor internaționale în domeniul drepturilor omului (*Coordinamento dell'attività internazionale in tema di diritti umani*; AIDU), care a fost înființată în cadrul Departamentului de Justiție (*Dipartimento per gli affari di giustizia*; DAG) din cadrul Ministerului Justiției în decembrie 2021. **Această inițiativă este fără precedent** și și-a propus, de asemenea, să pună în aplicare obiectivele Strategiei europene de consolidare a aplicării Cartei drepturilor fundamentale în UE. Unitatea se va axa – în sfera de competență a Ministerului Justiției – asupra domeniilor europene privind drepturile fundamentale, drepturile cetățenilor și libera circulație a persoanelor.

Cursuri universitare

Protecția drepturilor fundamentale ca forță a integrării europene reprezintă în prezent o parte esențială a cursurilor juridice din universități, în special în ceea ce privește progresele înregistrate în dreptul constituțional și în dreptul UE. Pentru a asigura o protecție pe mai multe niveluri a drepturilor, este important ca viitorii practicieni din domeniul juridic și economic să beneficieze de formare cu privire la Carta de la Nisa și la interpretarea acesteia de către instanțele naționale și de către Curtea de Justiție. Din acest motiv, în ultimii ani s-a înregistrat o creștere puternică a numărului de cursuri de specialitate.

În special, conform celui mai recent sondaj furnizat de Ministerul Universităților și Cercetării (*Ministero dell'Università e della Ricerca*; MUR), în decembrie 2021, departamentele de drept, științe politice și economie ale universităților publice și private ofereau aproximativ 550 de cursuri, unele dintre acestea fiind în limba engleză.

Majoritatea acestor cursuri abordează în linii mari problema protecției drepturilor fundamentale, evidențiind dialogul dintre instanțele constituționale și instanțele supranaționale europene în punerea în aplicare a propriilor carti. Studiile de caz oferă studenților instrumentele de care au nevoie pentru a

înțelege modul în care se intersectează cartele și jurisprudența. Astfel, se poate acorda o atenție deosebită Cartei drepturilor fundamentale de la Nisa și implicațiilor aplicării acesteia.

Carta este studiată și în cadrul unor cursuri pe teme precum imigrația, legislația în materie de informații și comunicare, dreptul mediului, dreptul penal și procedural european, dreptul administrativ european, pluralismul religios, dreptul fiscal european și dreptul european al muncii.

Cele mai bune practici pentru o cooperare eficientă între autoritățile naționale și societatea civilă pentru a încuraja victimele discriminării să denunțe acest lucru și pentru a le oferi sprijin

Având în vedere că unul dintre fundamentele Cartei de la Nisa este interzicerea discriminării, aceasta este promovată și prin activitatea organismelor naționale angajate în acest sens.

Ar trebui să se atragă atenția asupra **Oficiului Național de Combatere a Discriminării Rasiale** (*Ufficio Nazionale Antidiscriminazioni Razziali*; **UNAR**), înființat în cadrul cabinetului prim-ministrului prin Decretul legislativ nr. 215 din 9 iulie 2003 (de punere în aplicare a Directivei 2000/43/CE de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică).

Oficiul are sarcina de a garanta dreptul la egalitate de tratament pentru toate persoanele, indiferent de originea etnică sau rasială, vârstă, convingeri religioase, orientare sexuală, identitate de gen sau indiferent dacă au sau nu un handicap. Acesta funcționează în mod autonom și imparțial și monitorizează îndeaproape, de mai mulți ani, și efectele **discursurilor discriminatorii de incitare la ură, inclusiv în mediul online**, precum și eforturile de combatere a acestora. Sarcinile atribuite oficiului prin lege sunt următoarele:

să acorde asistență în cadrul procedurilor judiciare sau administrative persoanelor care se consideră prejudiciate de un comportament discriminatoriu, această asistență luând formele prevăzute la articolul 425 din Codul italian de procedură civilă;

cu respectarea corespunzătoare a prerogativelor și funcțiilor autorității judiciare, să efectueze investigații pentru a stabili dacă există sau nu o discriminare;

să încurajeze organismele publice și private, în special asociațiile și organismele active în domeniul combaterii discriminării, să adopte măsuri specifice, inclusiv proiecte de acțiune pozitivă, menite să prevină sau să compenseze discriminarea pe motive de rasă sau origine etnică;

să sensibilizeze cât mai mult posibil cu privire la instrumentele de protecție în vigoare, inclusiv prin sensibilizarea publicului cu privire la principiul egalității de tratament și prin desfășurarea de campanii de informare și comunicare;

să emită recomandări și avize cu privire la aspecte legate de discriminarea pe motive de rasă sau origine etnică, precum și propuneri de modificare a legislației existente;

să elaboreze un raport anual adresat Parlamentului cu privire la aplicarea efectivă a principiului egalității de tratament și la eficacitatea mecanismelor de protecție, precum și un raport anual adresat prim-ministrului cu privire la activitatea desfășurată;

să promoveze studii, cercetări, cursuri de formare și schimburi de experiență, inclusiv în cooperare cu asociațiile și organismele active în domeniul combaterii discriminării, cu alte organizații neguvernamentale active în domeniu și cu institutele specializate de anchetă statistică, inclusiv în vederea elaborării de orientări pentru combaterea discriminării.

De asemenea, a Departamentul pentru egalitatea de șanse din cadrul cabinetului prim-ministrului, a fost creat un registru al asociațiilor și organismelor care desfășoară activități în domeniul combaterii discriminării și al promovării egalității de tratament (articolul 6 din Decretul legislativ nr. 215/2003).

Ministerul Justiției a participat și participă în prezent la o serie de proiecte analitice și operaționale, coordonate de UNAR, cu scopul specific de a actualiza și dezvolta practici și instrumente de prevenire și combatere eficiente a rasismului, a xenofobiei și a altor forme de intoleranță răspândite prin discursuri de incitare la ură, inclusiv *online*. Aceste proiecte includ următoarele:

proiectul CO.N.T.R.O. – ‘COunter Narratives against Racism Online’ (Discursuri de combatere a rasismului online) (2018-2020) – dezvoltat și coordonat de UNAR în parteneriat cu Institutul de Cercetare Socială (*Istituto per la Ricerca Sociale*; IRS), sprijinit și finanțat de Comisia Europeană, care a promovat o campanie specifică de comunicare și de sensibilizare împotriva rasismului online și a creat condițiile pentru înființarea Observatorului pentru mass-media și internet al UNAR, cu implicarea principalilor actori instituționali și neinstituționali care acționează pentru combaterea acestei probleme;

proiectul REASON – „REAct in the Struggle against ONline hate speech” (Reacție în lupta împotriva discursului online de incitare la ură) (în curs din 2020), care instituie în mod oficial o **Cabină națională de control (Cabină di Regia Nazionale) pentru a combate infracțiunile motivate de ură și discursurile de incitare la ură din mediul online**, cu scopul de a contribui la coordonarea acțiunilor și la schimbul de experiență în colaborare cu Observatorul împotriva actelor de discriminare (*Osservatorio per la sicurezza contro gli atti discriminatori*; OSCAD), Ministerul de Interne, Ministerul Justiției, Ministerul Educației, Autoritatea pentru Garanțiile Comunicațiilor (*Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni*; AGCOM) și asociațiile de voluntariat, inclusiv: Carta Di Roma, Lunaria, Arci, Amnesty Italia, Cospe și Arcigay.

Principala sarcină a Cabinei de control este de a **elabora un plan strategic național de combatere a infracțiunilor motivate de ură și a discursurilor de incitare la ură**.

Politici care vizează școlile. În general: educația

Având în vedere că sensibilizarea cu privire la Cartă este benefică și necesară pentru a încuraja generațiile mai tinere să reflecteze cu atenție asupra valorilor comune, plasând oamenii și demnitatea umană în centrul procesului de construire a unei societăți favorabile incluziunii, există o serie de inițiative care au fost desfășurate în școli. Printre acestea se numără:

La Carta europea dei diritti a un milione di studenti (Carta europeană a drepturilor fundamentale pentru un milion de elevi) a fost un proiect realizat în comun de Parlamentul European, Comisia Europeană și guvernul italian, în colaborare cu Ministerul Educației, Universității și Cercetării și Poșta italiană (*Poste Italiane*), prin care s-au trimis copii ale Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene către un milion de elevi din liceele italiene în ultimii doi ani;

La Carta di Nizza fra diritti umani e cittadinanza (Carta de la Nisa: între drepturile omului și cetățenie) a fost un concurs promovat de Ministerul Educației cu scopul principal de a încuraja copiii să citească și să reflecteze asupra aplicării practice a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În special, conținutul Cartei a fost discutat prin comparații cu textele convențiilor și tratatelor internaționale privind drepturile omului, cum ar fi Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Instrumente care permit o mai bună înțelegere a Cartei și a situațiilor în care se aplică

În 2019, Ministerul Justiției a lansat proiectul EJNita «*EJNita*» (EJN – Rețeaua italiană: Construirea de punți) cu finanțare parțială din partea Comisiei Europene (Acordul de grant nr. 831373), al cărui scop a fost consolidarea și raționalizarea Rețelei Judiciare Europene (RJE) în materie civilă și comercială. Acest proiect a răspuns necesității de a îmbunătăți cunoașterea instrumentelor de cooperare judiciară în materie civilă și comercială în domeniul juridic sau profesional.

În urma acestui proiect a fost lansat **portalul ALDRICUS**, care reunește informații și materiale de interes (standarde, jurisprudență națională, internațională și supranațională, linkuri către site-uri de interes) în cadrul unui blog. Portalul Aldricus este și un instrument de promovare și de sensibilizare cu privire la Cartă, care se realizează, în special, prin promovarea unor evenimente de formare specifice. De exemplu, la 22 februarie 2021, a fost promovat evenimentul de formare *La protezione transfrontaliera degli adulti con disabilità cognitive in Italia e Spagna* (Protecția transfrontalieră pentru adulții cu handicap cognitiv în Italia și Spania).

Ministerul Justiției are o [pagină dedicată promovării Cartei](#), care oferă acces la versiunea în limba italiană a textului, precum și un link către site-ul Comisiei Europene pentru explicații privind Carta.

Utilizarea și promovarea instrumentelor Cartei dezvoltate de alte țări din UE sau de alte părți interesate din UE

Există numeroase inițiative de formare și învățare destinate personalului judiciar în Italia, care sunt oferite de instituțiile de formare în cooperare cu parteneri europeni [instituții europene, de exemplu Agenția pentru Drepturi Fundamentale (FRA) sau alte state europene]. De exemplu, în 2021, Colegiul Judiciar a publicat mai multe cereri de oferte în acest sens, care au rezultat în urma unor inițiative cu părțile interesate din UE – European Law Academy (*Europäische Rechtsakademie*, ERA), o instituție germană; Școala Națională de Magistratură din Franța (*Ecole Nationale de la Magistrature*; ENM); și EJTN.

Cooperarea cu părțile interesate în vederea promovării utilizării și cunoașterii Cartei drepturilor fundamentale a UE

Exemple de cooperare între instituțiile de apărare a drepturilor și autoritățile naționale care contribuie la o mai bună cunoaștere și utilizare a Cartei

Instituțiile însărcinate cu apărarea drepturilor omului au dreptul de a recurge la un fond alocat pentru finanțarea activităților de promovare a conținutului Cartei de la Nisa prin Legea italiană a bugetului din 2001 [articolul 1 alineatul (573) din Legea nr. 178 din 2021]. Fondul, care este gestionat de Ministerul Justiției, se ridică la 2 milioane EUR pentru fiecare dintre anii 2021 și 2022 și este alocat pentru proiecte de formare de înaltă calitate care promovează cultura judiciară în materia dreptului penal internațional și a drepturilor omului. Criteriile de acces la resursele fondului au fost stabilite printr-un decret al ministrului justiției, în consultare cu ministrul economiei și finanțelor, cerința prioritară fiind dovada colaborării pe termen lung, a consultării și a cooperării cu organisme și instituțiile internaționale.

Exemple de cooperare între autoritățile naționale și mediul academic care contribuie la o mai bună cunoaștere și utilizare a Cartei

Autoritățile naționale au o relație strânsă cu trei dintre instanțele supreme din Italia, în special: Curtea Constituțională (*Corte costituzionale*), Curtea Supremă de Casație (*Corte Suprema di Cassazione*) și Consiliul de Stat (*Consiglio di Stato*).

Departamentul de cercetare al Curții Constituționale publică un raport anual care compilează și explică interpretările Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în relație cu principiile constituționale. [Cea mai recentă ediție a raportului](#) a fost publicată în iunie 2021 cu titlul *L'applicazione della Carta dei diritti fondamentali dell'Unione europea nella giurisprudenza della Corte costituzionale* (Aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene la jurisprudența Curții Constituționale), iunie 2021.

[Departamentul de cercetare al Curții Supreme de Casație](#) oferă acces la cele mai importante hotărâri, inclusiv la jurisprudența internațională și europeană.

Exemple de inițiative neguvernamentale care promovează utilizarea și cunoașterea Cartei în țara dumneavoastră

Baroul Național (*Associazione Nazionale Forense*; ANF) este membru a parteneriatului european condus de Fundația avocaților pentru drepturile omului din Bulgaria și reunește alte părți precum Confprofessioni (o confederație din care face parte ANF), Baroul din Milano, Universitatea din Burgos și Consiliul General al Baroului din Spania (*Consejo General de la Abogacía Española*). Coordonatorul și partenerii săi au câștigat licitația europeană pentru sprijinirea proiectelor transnaționale privind formarea judiciară în materie de drept civil, drept penal sau drepturi fundamentale (JUST-JTRA-EJTR-AG-2017).

Proiectul Lawyers4Rights (Avocați pentru drepturi) și-a propus atingerea următoarelor obiective: promovarea cunoașterii originii, scopului și domeniului de aplicare al Cartei drepturilor fundamentale a UE, consolidarea rolului acestora de a răspunde la problemele de protecție care decurg din aspectele legate de migrație și terorism, sensibilizarea beneficiarilor cu privire la modul în care Carta UE se aplică la nivel național, îmbunătățirea cooperării între profesiile juridice și dezvoltarea unei înțelegeri a elementelor esențiale ale legislației UE aplicabile în fiecare context național.

Conferința finală a avut loc la 24 iunie 2022 pentru a prezenta rezultatele proiectului și principalele concluzii formulate cu privire la nivelul de sensibilizare a avocaților și la aplicarea Cartei drepturilor fundamentale.

Conținutul proiectului poate fi consultat la adresa: <https://lawyers4rights.eu/>

O serie de alte inițiative spontane, cum ar fi organizarea de evenimente de formare și de seminare aprofundate de către cadre universitare, articole tematice publicate în reviste și ziare juridice, precum și schimburi de opinii care au loc pe diferite liste de distribuție la care se abonează practicienii din domeniul dreptului au contribuit, de asemenea, la popularizarea conținutului Cartei și la sensibilizarea publicului cu privire la aceasta.

Ultima actualizare: 21/04/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.